

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של כ"ק מרן הרבי מערלי בעל אמרי סופר, הגה"ק רבי יוחנן סופר זצוק"ל בן הגה"ק רבי משה בעל היד סופר זצוק"ל הי"ד, נלב"ע י"ג אדר תשע"ו.

דביקותו הנוראה של כ"ק מרן הרבי מערלי זצוק"ל בתורה הקדושה היתה בבחינת "אם זכרתך על יצועי באשמורות אהגה בך", עד שנכדיו שלנו בביתו סיפרו שתוך כדי שנתו היה אומר קטעי גמרא ואף ראשונים שלמדו אז בישיבה! ופעם אף שלח מכתב לפוסק הדור הגר"ש אלישיב זצוק"ל ובו הוא שואל שאלה שנתחדשו לו בשנתו וכשהוא קם משנתו לא זכר את התירוצי... הרב אלישיב זצוק"ל השיב לו על השאלה, כשהוא מציין שלאמיתו של דבר הוא מאוד עמוס ואין לו פנאי להשיב על כל המכתבים אבל שאלה שנשאלה בחלום יש לה חשיבות מיוחדת ולכן הוא מקדים לענות לשאלה זו.

לפעמים היה אומר באמצע השינה קדיש ואמן יאה שמיה רבה, ופעם אף שמעו מפיו "אשת חיל", ממש בבחינת "באהבתה ישגה תמיד".

בימי בחורו כשלמד בישיבה התקיימה פעם בישיבה חזרה על כל הנלמד באותו זמן. הרבי זצ"ל החליט שחבל לו על הזמן ללכת כל לילה לבית האכסניה שהיה מרוחק מהלך רבע שעה, וכך הוא נשאר ללון בבית המדרש על הספסל כדי להרוויח את מחצית השעה של ההליכה לאכסניה וחזרה לשיבה...

גם נאמנותו ומסירותו לתלמידיו היו לשם דבר. קרה פעם שקברו גויה אחת בבית החיים היהודי, ושני אברכים מתלמידיו הלכו והוציאו את הגופה מקברה באישון לילה, אך המשטרה עלתה על עקבותיהם והם נעצרו.

מרן הרבי זצוק"ל הלך אז בליל שבת קדש לפני קידוש לרחבה לביתו של שר המשטרה, והלה שהיה דתי קיבל את פניו של הרבי זצוק"ל בכבוד גדול והתחיל לומר בפינו אמרות קדש של מרן החתם סופר זצוק"ל. נענה הרבי ואמר לו: לא באתי לכאן לפני קידוש כדי לשמוע אמרות קודש, באתי להסביר לך שאם האברכים האלה שהם בעלי משפחה ישארו במעצר, אתה תהיה אשם! הוא מיד החל להתנצל באמרו שענין זה לא קשור אליו כלל, אך הרבי לא נתן לו להתחמק...

באותה תקופה הגיע אליו לביקור ידידו כ"ק מרן הרבי מאונגוואר בעל המשנה הלכות זצוק"ל. תוך כדי שיחתם אמר לו הרבי זצ"ל: הרי שגריר ישראל באו"ם הוא קרוב ממשפחתך, אולי תואיל להרים אליו טלפון ולבקשו שינצל את קשריו עם ראשי השלטון בארץ עבור האברכים הנ"ל? ואכן הרבי מאונגוואר זצ"ל הרים טלפון מביתו של הרבי זצ"ל אל השגריר והתחיל לדבר איתו אודות האברכים העצורים. כששמע זאת השגריר התחיל לצעוק: "מי אמר להם להוציא גופת מתה ממקומה?!" כששמע זאת הרבי זצ"ל התערב ואמר: "מצפונם היהודי הוא זה שאמר להם..."

(מתוך הספר הנפלא "איה סופר" שליטק ידידי הגבאי המסור הרב יצחק אייזיק ראב שליט"א)

מי הספיד את החסיד שיגע במסכת חגיגה

מר דרור". על פסוק זה אמר לי פעם אבי מורי זצ"ל בשם צדיקים, "בְּשָׂמִים מְלִשׁוֹן בְּשָׂמִים", ואתה קח לך בשמים ראש", אם אתה רוצה לדעת מיהו ראש בְּשָׂמִים? מיהו זה שנחשב שם לראש? "מר דרור", מי שלוקח את המרירות של יהודים ומשחרר אותם, נותן להם דרור. רק הוא נחשב לראש בְּשָׂמִים.

יש אנשים בעולם שהם רואים יהודי מארץ ישראל, הם ניגשים אליו במאור פנים: שלום עליכם, פון וואנעט קומט א יוד? [מאיפה מגיעי יהודי?], איפה אתה מתאכסן? הם מתעניינים בכנות אם הוא זקוק למשהו. אבל לצערנו יש מעט אנשים [מעט מאוד!], שכשהם רואים יהודי מארץ ישראל, הם מנסים כמה שיותר להתעלם. הרי אם הם יתקרבו אליו, הוא יבקש מהם כסף, ומזה הם רועדים יותר מאשר הדגים במים...

שמעתי סיפור נורא שקרה בעיר כל שהיא באירופה שלא אנקוב בשמה. יהודי מארץ ישראל הגיע לשם לאסוף כסף, ואף אחד לא התעניין בו. אף אחד לא שאל אותו אם יש לו איפה לאכול, אם יש לו איפה לישון, אם הוא זקוק למשהו. אותו יהודי לא היה לו לאן ללכת, והוא נשאר בבית הכנסת, וכך עברו כמה ימים שלא נכנס דבר מאכל לפיו. לפני שהוא חזר הביתה לארץ ישראל, הוא חיפש את הגמרא הכי גדולה בארון בבית הכנסת, הוציא אותה, וכתב שם בתחילת הגמרא באותיות קידוש לבנה: "פה ישב יהודי מארץ ישראל ואף אחד לא התעניין בו, ולא היה לו מה לאכול!", השאיר אותה כך פתוחה, והלך.

למחרת בבוקר כשהאנשים הגיעו לבית הכנסת, מצאו את מה שאותו יהודי כתב. כמובן שכל העיר היתה כמרקחה. ומאז הם קיבלו על עצמם לחלק "זוארטשעס" [תלושים קטנים] שניתן לרכוש בהם אוכל ושתייה במכולת, כל תלוש בשווי כמה דולרים, וכל יהודי שמגיע מארץ ישראל מקבל כזה תלוש... (מתוך הפתיחה לשיעור, י"ח טבת, מגילה דף י')

הדבר היקר בעולם

השבוע נלמד בדף היומי (חגיגה דף ד' ע"א): "אִיזְהוּ שׁוֹטֵה, הַמֵּאֲבֵד מַה שְׁנוֹתָיִם לוֹ".

סיפר הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל שעדיין חקוקים בעצמותיו הדברים ששמע מפי רבן של כל בני הגולה מרן החפץ חיים זצוק"ל על הגמרא הנ"ל. וכך זעק החפץ חיים:

"אין בעולם דבר יקר יותר מהזמן! אי אפשר לקנות אותו בשום מחיר שבעולם! הרי בכל רגע אפשר להגיד מאתיים מילים, שכל מילה ומילה היא מצוה בפני עצמה, ואין יכול אדם להעביר את הזמן בשטויות ולאבד בידים את הדבר היקר בעולם!?"

החסיד שעסק במסכת חגיגה

לכבוד התחלת לימוד מסכת חגיגה ע"י רבבות לומדי הדף היומי נביא סיפור מרטיט אודות לימוד מסכת זו, כמו שמובא בספר מנורת המאור [לרבינו יצחק אבובה ז"ל] (סימן רג). זה לשונו:

מעשה בחסיד אחד שהיה מתייחד במקום אחד והיה לומד בו במסכת חגיגה, והיה מהפך בה ומהדרה [-חזר עליה] כמה פעמים, עד שלמד אותה היטב והיתה שגורה בפיו, ולא היה יודע מסכתא אחרת מן התלמוד, והיה שונה בה כל ימיו. כיון שנפטר מן העולם, היה בביתו לבדו ולא היה שום אדם פטירתו. באה דמות אשה אחת ועמדה לפניו והרימה קולה בבכי ומספד, ותרבה אנחתה וצעקתה, עד אשר נתקצבו ההמון, ותאמר להם: ספדו לחסיד הזה וקברוהו וקבדו את ארונו ותזכו לחיי העולם הבא, שזה כיבדני כל ימיו ולא הייתי עזובה ולא שכוחה. מיד נתקצבו כל הנשים וישבו עמה ועשו עליו מספד גדול ועצום, והאנשים התעסקו בתכריכו וכל צרכי קבורתו, וקברו אותו בכבוד גדול. ואותה אשה בוכה וצועקת. אמרו לה: "מה שמך?". אמרה להם: "חגיגה שמי".

כיון שנקבר אותו חסיד, נעלמה אותה האשה מן העין, מיד ידעו שמסכת חגיגה היתה, שנראית להם בצורת אשה, ובאה בשעת פטירתו לספד לו ולבכותו ולקברו בכבוד, על שהיה שונה אותה תמיד ושוקד ללמוד בה.

ומסיים בעל מנורת המאור בקריאה נרגשת: "והלא דברים קל וחומר, ומה חסיד זה שלא למד אלא מסכתא אחת בלבד, כך [זכה להספד ולקבורה בכבוד], הלומד תורה הרבה ומלמדה לאחרים ומעמיד תלמידים הרבה על אחת כמה וכמה!".

לעשות מחול לצדיקים

למדנו בסוף מסכת תענית (דף ל"א ע"א): "אמר עולא ביראה אמר רבי אלעזר, עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן".

אומר על כך המגיד הקדוש מקאזניץ זצוק"ל א מורא'דיגע ווארט. 'מחול' הוא הרי דבר עגול. דבר עגול אין לו קצה. מרובע יש לו פינות, משולש יש לו פינות, אבל דבר עגול אין לו שום קצה. הרי זה רמז שהצדיקים לעתיד לבוא יהיה להם תענוג אמיתי שאין לו קצה וסוף. כך מובא בספר ילקוט עבודת ישראל.

אם כך, חשבתי להוסיף, הרי כל יהודי רוצה להיות צדיק, ולהיות מאלה שיקויים בהם "עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים". אין נוכל להיות צדיקים בלי לימוד התורה? רק על ידי שנלמד את ההייליגע תורה נזכה להיות צדיקים.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ט' טבת, תענית דף ל"א)

איך לקבל יהודי מארץ ישראל

בדף היומי שלמדנו (במסכת מגילה דף י' ע"ב), מביאה הגמרא את הפסוק (שמות ל' כ"ג): "וְאַתָּה קַח לָךְ בְּשָׂמִים רֹאשׁ

מיני מתיקה

לכבוד תחילת לימוד מסכת חגיגה האיר לי בורא עולם וורט בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. הגמרא אומרת בתחילת חגיגה (דף ב ע"א) "כִּדְרָךְ שְׂבָא לְרֵאוּת כְּךָ בָּא לְרֵאוּת". רמו עצום יש במילים אלה, "כדרך שבא לראות", באותה דרך שאתה רואה אנשים אחרים, אותו מבט בו אתה חושב על אנשים אחרים, "כך בא לראות", כך יראו אותך, כך יחשבו עליך. אם אתה תראה באחרים רק טוב, אם אתה תסתכל בהם במבט חיובי, גם אחרים יראו בך רק את החיובי. תחשוב טוב על אחרים, ואז יחשבו גם עליך רק טוב.

על הפסוק במשלי (כז, יט) "כַּמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם", אומר רש"י הקדוש: "כמים הללו הפנים שאתה מראה לתוכן הן מראות לך, כן לב האדם לאדם חבירו, לפי מה שאדם יודע שחבירו אוהבו כן הוא מראה לו פנים". וכדאי מאוד לעיין במסכת יבמות דף קז ע"א, שם יש עוד שני הסברים ברש"י על פסוק זה.

ואם הזכרנו את חשיבות הזמן, נזכיר מה ששמעתי כד הוינא טליא מאבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל שלכן קונים לחתן שעון זהב, לרמו לו שכל דקה שווה זהב...

והגאון הצדיק רבי משה אריה פריינד זצוק"ל גאב"ד העדה החרדית היה אומר, כי התורה נקראת מתנה כמו שנאמר (במדבר כא, יח) וממדר מתנה, ודרשו חז"ל במסכת עירובין (דף נד ע"א) "אם אדם משיע עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו, תורה ניתנה לו במתנה", והרי מבואר בדברי חז"ל שמי שאינו חוזר ומשנן את מה שלמד אין תלמודו מתקיים בידו, ואם כן עליו נאמר: איזהו שוטה המאבד מה שנתנו לו...

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

בדף היומי למדנו (במסכת מועד קטן דף כ"ו ע"א) שיש לקרוע על ירושלים בחורבנה, והגמרא מפרשת שיש לקרוע על המקדש בפני עצמו. ורצינו לשאול הלכה למעשה, האם כך צריך לנהוג להלכה או שיש בזה היתרים שונים? והאם חיוב הקריעה הוא גם כשרואה את ירושלים אף אם אינו רואה את מקום המקדש?

תשובה שהתקבלה מאת רב ביהמ"ד דחסידי בעלזא רובע ו' הגאון הגדול רבי אלחנן וינד שליט"א מחבר סדרת ספרי "נועם הלכה"

לכבוד הגאון רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א בעל הגליון הנפלא מתיקות הדף היומי, גליון מלא באגדה ובדרוש ובהלכה, גליון מלא חיות ומתיקות דקדושה אי' בגמ' מו"ק דף כ"ו: הוואה ערי יהודה ועל המקדש ועל ירושלים בחרבנן חייב לקרוע. ומשמע שיש חיוב קריעה על ערי יהודה ועל ירושלים ועל המקדש. קודם כל רואים כאן שהחיוב הוא רק על ערי יהודה, דהיינו השייכים לשבט יהודה כמבואר בברכות (דף ס"א) שלערי יהודה יש חשיבות מיוחדת, וכן מבואר בלבוש, כיון שהם קרובים לירושלים. וכן נקט בשו"ע ס' תקס"א. ובסעי' ב' נקט שיש חיוב קריעה על ירושלים בפני עצמה, וכן על מקום המקדש בפני עצמו. ועיין שם שאם הגיע קודם למקום המקדש ואח"כ רואה את ירושלים, קורע על מקום המקדש ומוסיף קצת על ירושלים, ואם קרע קודם על ירושלים חייב קריעה שניה על מקום המקדש. ועי' בכף החיים (ס"ק ט"ז) שאם ראה שניהם יחד סגי בקריעה אחת על שניהם. ועיין שם עוד, בדזמנינו חיוב קריעה הוא רק כשרואה חומת העיר העתיקה, אבל חוץ לחומה אין חיוב קריעה.

ויש לדון האם בזמנינו נהוג לקרוע. והנה בספר ארץ ישראל (סי' כ"ב) מבואר שעל חרבון ושאר ערי יהודה אין נוהגין לקרוע, כיון שאינו ידוע בדיוק מקומו. ולגבי ירושלים, בשו"ת אגרות משה (אור"ח חלק ד' סימן ע') מצדד לומר שאף שעדיין לא נגאלנו בעוה"ר אין לקרוע בראיית ירושלים מאחר שהיא בחסד השי"ת בנויה לתפארת ואינה עכ"פ ברשות אומות עכו"ם, ורק בראותו את מקום המקדש אף כשרואים אותו מרחוק וכ"ש כשבים לכותל, יש חיוב לקרוע, או על חלק מירושלים ברשות האומות אף אם נבנו יפה צריך לקרוע.

מאידך כתבו הרבה פוסקים, וכן מצדד בשב"ל (חלק ז' סי' ע"ח), דכיון שאין מדובר משלטון חרדי אין זה נחשב כירושלים הבנויה, עיין שם שמאריך בזה, ומסיק שם: ומ"מ הנח לישראל. וכל זה לגבי ירושלים, אבל לגבי מקום המקדש מסיק להחמיר, וכתב שאלו שמחפשים כל מיני היתרים להיפטר אין זה מנהג ותיקים, וכן נהגו גדולי ישראל.

ועיין בהליכות חיים שמביא שבעל הדברי יציב כשהגיע לירושלים ליד העיר העתיקה נהג לעצום עיניו כדי שלא יראה את ירושלים כיון שהסתפק איפוא חל חיוב קריעה על ירושלים, וכשהגיע לכותל המערבי קרע קריעה. שוב מצאתי בהליכות שלמה (פיק כ"ג בהערות) שהדר בירושלים אף שהוא דר בשכונות המרוחקות מעיקר הדין חייב לקרוע כשמגיע לכותל המערבי, ומ"מ המנהג שאין קורעין כיון שהם דרים באותה העיר אינו מורגש כ"כ הצער והחרבן, אבל למעשה יש לקרוע, או שילך כל שלושים יום, או שילך בחג ומועד שאז אין קורעין.

ואסיים בזה שבספר מעשה חושב (אות קע"ו) מביא אודות קה"ק מרן מהר"א ז"ע מבעלזא כשהלך לכותל, כשהגיע סמוך אל הכותל נעמד וקרע קריעה כדת וכדין. ולכן נראה שלכתחלה ודאי שיש חיוב קריעה כשמגיע לכותל, ועל ירושלים יש להקל, והשי"ת יעזור שנוכח בקרוב לבנין בית המקדש, אמן.

מקולמוסם של הקוראים

הטהורה מתוך בריאות גופא ונהורא מעליא. ובקרוב נזכה לקבל ולהתענג על ספריו המתוקים שלבטח יכבשו בסערה רבתי את עַם ה' על כל חוגיו ועדותיו בכל קצו תבל !!!

אשרי העם שככה לו !!! אשרי העם שְׂאֵלָה הם דרשניו ומעורריו ומחזקיו !!! אשרינו מה טוב חלקנו !!! אשרי שזכיתי לידיד נעלה ומרומם כמו האי"ש מירושלים!

כלנו מתרגשים יחד לכבוד התורה ומתיקותה שהוד מעלת כבוד תורתו שליט"א יודע היטב איך להמתיק אותה בכל מיני תפנוקים ועידונים בתוספת ריחות נעימים ומפיצים אור מתוק, למשוך את ליבותיהם של ישראל לאביהם שבשמים.

יעקב הייזלר

ויהי בימי תשפ"ב, וידידי עוז האי"ש הנכבד והנעים מרביץ תורה לעדרים כל הימים, רבי אברהם ישעיהו בן הצדיק רבי שמואל צבי ז"ל הולך וגדל עד למאד.

גדולי חקני הדור אף מקבלים אותו בכבוד מלכים בהבינם למרחוק את עבודת קדשו הפלאית לבני דורנו, וְעַם ה' מנער ועד זקן טף ונשים מתענגים על צוף נועם אמרוי הכל כך יקרים.

ברכותינו שילך הרב אי"ש שיחי' מעלה מעלה בהפצת תורה וחסידות כאוות נפשו

מאוצרות המועדים

הרמ"א כותב בסוף הלכות מגילה (סימן תרצ"ז): "יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה בל"ד שבאדר ראשון, ואין נוהגין כן, מ"מ ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים, וטוב לב משתה תמיד". וכתב שם הט"ז, שרבינו יחיאל מפרי"ש היה רגיל להרבות ולהזמין בני אדם לסעודה זו.

וכתב הכתב סופר בפרשת תצוה, דמשלוח מנות שייך לסעודה, "כרעים האהובים בעת שמחתם יושבים ואוכלים ומשלחים זה לזה מתוך הסעודה", ולפי זה מי שמחמיר להרבות בשמחה יש לו להחמיר גם לשלוח מנות, ומי שלבו רע להנות אחרים ממנו לא ירבה במשתה לעצמו גם כן. וזהו מה שמסיים הרמ"א "וטוב לב", כלומר מי שאין לבו רע להנות אחרים, "משתה תמיד", הוא יקבל עליו חומרת הפוסקים להרבות במשתה לעצמו.

נקודה למחשבה:

"כשרוצים להכניע הקליפה צריך להיות האדם בשמחה, כי כשהוא שמח אין שם עצבות ותוגה, כשזה קם זה נופל" [כלומר כשהאדם מתרומם בשמחה, הקליפה נופלת] (נועם אלימלך פרשת וארא).

לזכרון עולם

נשמח מורנו ורבנו הנערץ, עמודא דנהורא שלשלת הקדושה מדורי דורות כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי הגה"ק רבי יוחנן סופר בעל 'אמרי סופר' זכר צדיק וקדוש לברכה

נסתלק לגנוי מרומים י"ג אדר תשע"ד

הונצח על ידי נאמן ביתו ויד ימינו הנגיד המפואר רודף צדקה וחסד ר' יעקב שלום פישר שליט"א לזכר נשמתו הטהורה של רבינו זצוקלה"ה ולע"נ אמו הצדקנית מרת חיה שרה בת הר"ר שמואל חיים ז"ל נלב"ע י אדר תשנ"א

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

